

**DOKUMENTACJA PRZYRODNICZA,
DOKUMENTACJA ZARZĄDZANIA
SIEDLISKIEM 7230 W GRANICACH
OBSZARU NATURA 2000
ŁYSA GÓRA PLH180015
obejmująca obiekty:**

Łysa Góra 1; Łysa Góra 2; Łysa Góra 3

Magdalena Bregin

wykonano w ramach projektu:

„Ochrona torfowisk alkalicznych (7230) południowej Polski” NAT13 NAT/PL/024

Spis treści

1.	Podstawa opracowania planu zarządzania siedliskiem	1
2.	Wykaz materiałów wykorzystanych do opracowania planu zarządzania.....	2
3.	Ocena rozpoznania środowiska przyrodniczego obiektu.....	3
4.	Ogólne dane o obiektach	3
4.1.	Rejestr powierzchniowy – wykaz działek geodezyjnych i wydzieleń leśnych	3
4.2.	Położenie geograficzne	3
4.3.	Położenie administracyjne.....	3
4.4.	Położenie w regionalizacjach przyrodniczych.....	4
4.5.	Zagospodarowanie i stan środowiska w otoczeniu obiektu.....	4
5.	Środowisko przyrodnicze i walory kulturowe obiektu	4
5.1.	Budowa geologiczna	4
5.1.1.	Rzeźba terenu.....	4
5.1.2.	Gleby.....	4
5.2.	Zaobserwowane zagrożenia i przejawy degeneracji.....	5
5.3.	Wody powierzchniowe i gruntowe (warunki hydrologiczne).....	5
5.4.	Flora	5
5.4.1.	Rośliny naczyniowe.....	5
5.4.2.	Waloryzacja flory – rośliny naczyniowe.....	6
5.4.3.	Rośliny zarodnikowe.....	7
5.4.4.	Istniejące i potencjalne zagrożenia dla flory	7
5.5.	Roślinność	8
5.5.1.	Wykaz zespołów i zbiorowisk roślinnych.....	8
5.5.2.	Charakterystyka zespołów i zbiorowisk roślinnych	8
5.5.3.	Analiza stopnia naturalności zbiorowisk	8
5.5.4.	Ocena aktualnej dynamiki roślinności oraz potencjalna roślinność naturalna ..	9
5.5.5.	Zaobserwowane procesy i przejawy degeneracji zbiorowisk i roślinności	9
5.5.6.	Typy siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej.....	9
5.6.	Fauna.....	10
5.7.	Walory kulturowe.....	10
6.	Zagospodarowanie przestrzenne oraz społeczne i gospodarcze uwarunkowania użytkowania obiektu	10
7.	Założenia ochrony obiektu	11
7.1.	Silne i słabe strony ochrony obiektu. Szanse i zagrożenia ochrony obiektu i sposoby ich minimalizacji	11
7.2.	Analiza skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony.....	11
7.3.	Cele ochrony i zadania/działania ochronne.....	11
7.4.	Metodologia monitoringu	11
8.	Załączniki.....	12
8.1.	Mapy.....	12
8.2.	Dokumentacja fotograficzna i ryciny.....	14
8.3.	Tabela fitosocjologiczna.....	15

1. Podstawa opracowania planu zarządzania siedliskiem

Opracowanie zostało wykonane w ramach projektu pt. „Ochrona torfowisk alkalicznych (7230) południowej Polski” współfinansowanego ze środków instrumentu finansowego LIFE+, oraz NFOŚiGW oraz RDOŚ w Rzeszowie.

Projekt pt.: „Ochrona torfowisk alkalicznych (7230) południowej Polski” współfinansowany jest ze środków instrumentu finansowego LIFE+, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie, prowadzony przez Klub Przyrodników w partnerstwie z Gorczańskim Parkiem Narodowym realizowany jest od września 2012 r i będzie trwał do czerwca 2018 r. Projekt zakłada zahamowanie procesu degradacji oraz poprawę lub zachowanie właściwego stanu torfowisk alkalicznych Polski południowej w 24 obszarach Natura 2000, jako siedliska występowania wielu rzadkich, chronionych i skrajnie zagrożonych gatunków roślin w tym szczególnie gatunków z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej oraz przywrócenie w ich obrębie ekstensywnego użytkowania kośnego zapewniającego ich dobry stan w długoterminowej perspektywie czasowej. Wśród wybranych obszarów znalazło się 97 najcenniejszych i najlepiej zachowanych torfowisk alkalicznych południowej i centralnej Polski zlokalizowanych na terenie 8 województw: dolnośląskiego, lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego i świętokrzyskiego.

W szczególności projekt zmierzać będzie do:

- zahamowania nadmiernego odpływu i podniesienia poziomu wód gruntowych w obszarze torfowisk alkalicznych,
- zahamowania procesu mineralizacji i eutrofizacji powierzchniowej warstwy torfowisk alkalicznych,
- zatrzymania procesu spadku różnorodności biologicznej torfowisk alkalicznych spowodowanej ekspansją gatunków charakterystycznych dla siedlisk o niższej wilgotności np. traw, drzew i krzewów,
- upowszechnienia metod ochrony torfowisk alkalicznych na bazie dobrych planów ochrony i planów zarządzania sporządzonych w oparciu o solidne, podstawy naukowe ze szczególnym uwzględnieniem aspektów hydroekologicznych,
- promowania ochrony torfowisk alkalicznych jako ostoji rzadkich i zagrożonych gatunków stanowiących również regionalne i lokalne atrakcje przyrodnicze,
- interesowanych ochroną torfowisk alkalicznych w przyszłości podejmujących działania utrwalające uzyskane w ramach projektu efekty,
- zachęcenia możliwie największej liczby osób (rolników) do ekstensywnego użytkowania kośnego siedliska w przyszłości.

Osiągnięcie zakładanych celów, a szczególnie tempo zaniku siedliska i występujących w jego obrębie gatunków oraz konieczność pilnego podjęcia działań, w tym też aspekty ekonomiczne (nieproporcjonalnie wyższe koszty w przypadku działań rozproszonych w czasie i nie kompleksowych) zdecydowały o objęciu projektem tak dużej liczby niewielkich obiektów. Projekt dotyczący ochrony torfowisk alkalicznych jest naturalną konsekwencją zrealizowanego projektu pn. Programy ochrony: torfowisk alkalicznych (7230) i związanych z nimi zagrożonych gatunków, którego wyniki potwierdziły, że szacowana do tej pory powierzchnia torfowisk alkalicznych na terenie Polski wynosząca od kilkunastu do ok. 35 000 ha, obecnie kształtuje się na poziomie ok. 8 000 ha (posiadających charakterystyczną roślinność), a zaledwie 9% z nich pozostaje w stanie właściwym (FV). Projekt stanowi rozszerzenie na południową Polskę działań z projektu Life+ pn. Ochrona torfowisk alkalicznych (7230) w młodogłacjalnym krajobrazie Polski północnej.

2. Wykaz materiałów wykorzystanych do opracowania planu zarządzania

Bregin M. 2011. Regionalny program ochrony torfowisk alkalicznych w województwie podkarpackim. Klub Przyrodników, Świebodzin, mscr. (wersja internetowa).

Wołejko L., Stańko R., Pawlikowski P., Jarzombkowski F., Kiaszewicz K., Chapiński P., Bregin M., Kozub Ł., Krajewski Ł., Szczepański M.. 2012. Krajowy program ochrony torfowisk alkalicznych (7230). Wyd. Klubu Przyrodników. Świebodzin.

3. Ocena rozpoznania środowiska przyrodniczego obiektów

Rozpoznanie środowiska przyrodniczego obiektów występujących na terenie obszaru Beskid Żywiecki jest dość dobre, jednakże ogranicza się głównie do szaty roślinnej. Dla potrzeb niniejszego projektu zostały wykonane badania geobotaniczne i florystyczne. Dokonano identyfikacji zbiorowisk roślinnych występujących na badanym obszarze, a także inwentaryzacji gatunków rzadkich, chronionych i charakterystycznych dla siedliska torfowisk alkalicznych.

Uzupełnienia wymagają dane na temat fauny obiektów, gdyż dostępne są jedynie ogólne informacje i nie wykonano jeszcze szczegółowej inwentaryzacji kręgowców i bezkręgowców występujących na terenie obiektu.

4. Ogólne dane o obiektach

4.1. *Rejestr powierzchniowy – wykaz działek geodezyjnych i wydzieleń leśnych*

Nazwa obiektu	Pełny adres ewidencyjny
Łysa Góra 2	180506_2.0006.767 180506_2.0006.768

Tab. 1. Wykaz działek,

4.2. *Położenie geograficzne*

Nazwa obiektu	Współrzędne
Łysa Góra 1	N 49° 31' 00.428" E 021° 36' 33.727"
Łysa Góra 2	N 49° 30' 38.550" E 021° 35' 49.356"
Łysa Góra 3	N 49° 30' 32.530" E 021° 35' 48.773"

Tab.2. Współrzędne geograficzne

4.3. *Położenie administracyjne*

Województwo: podkarpackie
Powiat: krośnieński, jasielski
Gminy: Dukla, Krempna

4.4. Położenie w regionalizacjach przyrodniczych

Regionalizacja geobotaniczna

Prowincja: Wschodniokarpacka
Kraina: Karpat Wschodnich
Okręg: Beskidu Niskiego

Regionalizacja fizycznogeograficzna

Prowincja: Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym
Podprowincja: Zewnętrzne Karpaty Zachodnie
Makroregion: Beskidy Środkowe
Mezoregion: Beskid Niski

4.5. Zagospodarowanie i stan środowiska w otoczeniu obiektów

Młaki ostoi Łysa Góra występują w miejscach gdzie gospodarka człowieka nie jest zbyt intensywna, a stan środowiska wokół obiektów jest dość dobry. Kilkadziesiąt lat temu obszary te były użytkowane jednakże w chwili obecnej w ich obrębie nie jest prowadzona żadna gospodarka. Część obiektów znajduje się na śródleśnych polanach, otoczonych lasami, w których prowadzona jest klasyczna gospodarka leśna. W rejonie Łysej Góry można spotkać ślady okopów i ziemianek z II wojny światowej, doszło tutaj do jednej z największych górskich bitew pomiędzy wojskami niemieckimi a Armią Czerwoną wspieraną przez Słowaków. W bezpośrednim otoczeniu obiektów nie występują żadne zabudowania, ani ciągi komunikacyjne.

5. Środowisko przyrodnicze i walory kulturowe obiektów

5.1. Budowa geologiczna

5.1.1. Rzeźba terenu

Obiekty położone są na terenie Beskidu Niskiego, który zbudowany jest z utworów fliszowych sfaldowanych początkiem neogenu i w środkowym miocenie. Tworzą je pofaldowane, naprzemianległe warstwy piaskowców, zlepieńców i łupków pyłowcowo-ilastych, miejscami marglistych. Serie fliszu karpackiego są płaszczowinowo nasunięte na siebie.

Torfowiska wykształcają się u podnóża stoków, schodzących do dolin górskich potoków, w niewielkich bezodpływowych nieckach, na wypłaszczeniu terenu.

5.1.2. Gleby

Na terenie obiektów występują gleby gruntowo-glejowe, występujące w miejscu wysięku wód gruntowych, a także torfowe cechujące się niewielką miąższością. Pokłady torfu nie

wykształcają się ze względu na bardzo długi proces mineralizacji materii organicznej.

5.2. Zaobserwowane zagrożenia i przejawy degeneracji

Jednym z głównych zagrożeniem dla młak w ostoi Łysa Góra jest sukcesja roślinności, a także ekspansja podrostu drzew i krzewów, głównie wierzb. Wynika to z braku gospodarki kośnej i regularnego wykaszania młak. Prowadzi to do zmian w składzie gatunkowym i wypieranie gatunków charakterystycznych, a w dalszej przyszłości całkowity zanik torfowiska. Jednakże nie zaobserwowano, aby zmiany następowały w szybkim tempie w związku, z czym perspektywy ochrony torfowisk są dość dobre. Miejscami zagrożeniem może być uszkodzenie mechaniczne darni, przez niekontrolowaną zrywkę drewna.

Nazwa stanowiska	Zagrożenia		Opis zagrożenia
	Istniejące	Potencjalne	
Łysa Góra 1	1. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	2. Zaniechanie/brak koszenia;	1. Rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych, rozwój młodych drzew i krzewów; 2. Brak ekstensywnego koszenia płatów siedlisk
Łysa Góra 2	1. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	2. Zaniechanie/brak koszenia;	1. Rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych, rozwój młodych drzew i krzewów; 2. Brak ekstensywnego koszenia płatów siedlisk
Łysa Góra 3	1. Ewolucja biocenotyczna, sukcesja	2. Zaniechanie/brak koszenia;	1. Rozwój ekspansywnych gatunków roślin zielnych, rozwój młodych drzew i krzewów; 2. Brak ekstensywnego koszenia płatów siedlisk

Tab.3. Zagrożenia w poszczególnych obiektach

5.3. Wody powierzchniowe i gruntowe (warunki hydrologiczne)

Na obszarze obiektów nie występują żadne ciekі powierzchniowe. Natomiast na ich obrębie mają miejsca wysięki wód gruntowych bogatych w węglan wapnia, co warunkuje wykształcenie młaki. Przy wysokim stanie wód w niektórych obiektach, położonych na stokach o większym nachyleniu wysięki zbierają się w okresowe strugi, spływające w dół zboczy. Występujące tu torfowiska i młaki soligeniczne cechują się w miarę stałym, stabilnym i wysokim poziomem wód gruntowych bogatych w związki wapnia i magnezu. Jednak jest on częściowo zależny od opadów atmosferycznych. W przypadku wysokich opadów, również poziom wody na torfowiskach wzrasta, natomiast w okresach o mniejszej sumie opadów (lato, zima), jest niższy. Pod względem warunków wodnych siedlisko w całym obszarze należy, zatem uznać za pozostające w stanie właściwym. Nie występują tu rowy melioracyjne, które w sposób istotny mogłyby wpływać negatywnie na stopień uwilgotnienia podłoża. Nieliczne fragmenty torfowisk charakteryzują się nieco pogorszonymi warunkami wodnymi, co prawdopodobnie może wynikać z okresowego niedoboru opadów.

5.4. Flora

5.4.1. Rośliny naczyniowe

W rezultacie badań i analiz florystycznych na badanym obszarze odnotowano występowanie

26 gatunków roślin, w tym 78 gatunków roślin naczyniowych i 5 gatunków mszaków. Z całą pewnością nie jest to pełna lista, którą w przyszłości należy uzupełnić.

Lp.	Nazwa gatunkowa
1	<i>Juncus articulatus</i>
2	<i>Aulacomnium palustre</i>
3	<i>Caliergonella cuspidata</i>
4	<i>Caltha palustris</i>
5	<i>Carex echinata</i>
6	<i>Carex flava</i>
7	<i>Carex panicea</i>
8	<i>Cirsium palustre</i>
9	<i>Crepis paludosa</i>
10	<i>Dactylorhiza majalis</i>
11	<i>Drepanocladus sp.</i>
12	<i>Epipactis palustris</i>
13	<i>Equisetum fluviatile</i>
14	<i>Equisetum palustre</i>
15	<i>Eriophorum angustifolium</i>
16	<i>Eriophorum latifolium</i>
17	<i>Hypericum maculatum</i>
18	<i>Juncus effusus</i>
19	<i>Lysimachia nummularia</i>
20	<i>Menyanthes trifoliata</i>
21	<i>Myosotis palustris</i>
22	<i>Philonotis fontana</i>
23	<i>Potentilla erecta</i>
24	<i>Ranunculus repens</i>
25	<i>Valeriana simplicifolia</i>
26	<i>Plagiomnium elatum</i>

5.4.2. Waloryzacja flory – rośliny naczyniowe

Na terenie omawianego obiektu odnotowano 3 gatunki objęte w Polsce ochroną gatunkową, w tym 1 – ochroną ścisłą i 2 – ochroną częściową. Natomiast dwa gatunki są wpisane na Czerwoną Listę Roślin i Grzybów Polski (Mirek et al., 2006) i przyznano im kategorię NT – bliski zagrożenia.

Gatunki roślin objęte ochroną ścisłą:

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska
-----	----------------	--------------

1	<i>Epipactis palustris</i>	kruszczyk błotny
---	----------------------------	------------------

Gatunki roślin objęte ochroną częściową:

Lp.	Nazwa łacińska	Nazwa polska
1	<i>Dactylorhiza majalis</i>	kukulka szerokolistna
2	<i>Menyanthes trifoliata</i>	bobrek trójlistkowy

Zestawienie gatunków roślin chronionych zagrożonych i rzadkich:

Gatunek	Czerwona Lista Roślin i Grzybów Polski (Mirek et al., 2006)	Zagrożone gatunki flory torfowisk (Jasnowska, Jasnowski 1977)
<i>Epipactis palustris</i>	NT	
<i>Dactylorhiza majalis</i>	NT	R

5.4.3. Rośliny zarodnikowe

Lp.	Nazwa gatunkowa
1	<i>Aulacomnium palustre</i>
2	<i>Caliergonella cuspidata</i>
3	<i>Drepanocladus sp.</i>
4	<i>Philonotis fontana</i>
5	<i>Plagiomnium elatum</i>

5.4.4. Istniejące i potencjalne zagrożenia dla flory

Zagrożeniami dla flory torfowisk są te same zagrożenia dla całego siedliska. Wszelkie zmiany

w systemie wodnym, uszkodzenia darni czy brak użytkowania kośnego będą niekorzystnie wpływały na stan zachowania flory torfowisk. Ze względu na dużą wrażliwość tego siedliska oraz specyficzny zestaw gatunków, które go tworzą jakiegokolwiek czynniki degeneracyjne będą miały wpływ na skład gatunkowy fitocenozy. Jednym z głównych zagrożeń jest sukcesja, która następuje w miejscach, w których nie występuje gospodarka kośna. Prowadzi to do wnikania gatunków bardziej ekspansywnych, począwszy od taksonów łąkowych, poprzez ziołorośla na krzewach i podroście drzew kończąc. Powoduje to do wypierania taksonów specyficznych dla siedliska, na rzecz tych o szerszej amplitudzie ekologicznej. Gatunki te zaczynają dominować nad taksonami charakterystycznymi dla siedliska, których wymagania siedliskowe są dość specyficzne. Równocześnie wszelkie zaburzenia warunków wodnych prowadzące do odwadniania podłoża, będą miały podobny skutek – prowadząc do ustępowania gatunków typowych dla siedliska.

5.5. Roślinność

5.5.1. Wykaz zespołów i zbiorowisk roślinnych

Klasa: *SCHEUCHZERIO – CARICETEA FUSCAE* (Nordhagen 1936) R. Tx. 1937

Rząd: *Caricetalia fuscae* W. Koch 1926 em. Nordhagen 1936

Związek: *Caricion davallianae* Klika 1934

Klasa: *MOLINIO – ARRHENATHERETEA* R. Tx. 1937 em. 1970

Rząd: *Molinietalia* W. Koch 1926

Związek: *Calthion* R. Tx. 1937

5.5.2. Charakterystyka zespołów i zbiorowisk roślinnych

Dominuje tutaj zespół młaki kozłkowo-turzycowej *Valeriano-Caricetum flavae*, ze związku *Caricion davallianae*, w wariancie eutroficznym. Na obrzeżach tego zbiorowiska najczęściej wykształcają się ziołorośla, z przewagą wiązówki błotnej *Filipendula ulmaria*, mięty długolistnej *Mentha longifolia* oraz sitowia leśnego *Scirpus sylvaticus*. Natomiast w miejscach gdzie woda stagnuje ponad powierzchnią gruntu, wykształcają się płaty *Petasitetum albi*, z dominacją lepieźnika białego. W opisywanych obiektach stwierdzono liczne występowanie gatunków charakterystycznych dla siedliska, m.in. ze związku *Caricion davallianae* takich jak turzyca Dawała *Carex davalliana*, turzyca żółta *Carex flava*, kukulka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*, dziewięciornik błotny *Parnassia palustris*, kozłek dwupienny *Valeriana dioica*, kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris* oraz welnianka szerokolistna *Eriophorum latifolium*. Siedlisko w obszarze charakteryzuje się dość niewielką różnorodnością gatunkową mszaków, (co może jednak wynikać z uwarunkowań regionalnych). Spośród gatunków mchów brunatnych dominują pospolite gatunki, charakterystyczne dla wariantu eutroficznego, w tym szczególnie gatunki z rodzaju *Plagiomnium*, *Brachythecium* oraz *Calliergonella cuspidata*. W miejscach o większych wahaniami poziomu wody zaznacza się liczniejsze występowanie situ rozpierzchłego *Juncus effusus*, a także gatunków charakterystycznych dla łąk.

5.5.3. Analiza stopnia naturalności zbiorowisk

Zbiorowiska występujące na terenie obiektów są w dużej mierze naturalne. Chociaż

wykształcają się wtórnie, na powierzchni wcześniej użytkowanej przez człowieka, jako łąki kośne. Wykształca się specyficzny układ, typowy dla górskich łąk. Taki rodzaj fitocenozy związany jest z warunkami geologicznymi oraz hydrologicznymi, które warunkują wykształcanie się górskich młak. Jednakże utrzymywanie się młaki w wielu przypadkach zależy od ich ekstensywnego użytkowania kośnego, co czyni je zbiorowiskami półnaturalnymi. Na terenie obiektu nie odnotowano obcych gatunków inwazyjnych, obecne są jedynie rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych.

5.5.4. Ocena aktualnej dynamiki roślinności oraz potencjalna roślinność naturalna

Roślinność występująca na obszarze obiektów w ostoi Łysa Góra jest w stanie dynamicznej równowagi. Jej stan jest zależny od szeregu czynników, głównie warunków wodnych oraz sposobu użytkowania. W przypadku zaburzonej struktury uwodnienia lub zupełnym braku użytkowania młaki będą zarastały pierwszej kolejności przez roślinność typową dla łąk wilgotnych, później ziołorośla i w konsekwencji przez zarośla. W ostateczności młaka zanika i zostaje zastąpiona przez zarośla i zadrzewienia.

5.5.5. Zaobserwowane procesy i przejawy degeneracji zbiorowisk i roślinności

Degeneracja zbiorowisk roślinnych następuje w wyniku różnych czynników, głównie wahań poziomu wód, a także braku użytkowania kośnego. Prowadzi to do przenikania gatunków łąkowych oraz ekspansji krzewów (głównie wierzby *Salix* sp.), a także podrostu drzew. W konsekwencji następuje przekształcanie fitocenz, w kierunku wilgotnych łąk, zarastanie ziołoroślami, jeżynami, a ostatnim etapie zaroślami. W każdym obiekcie następuje presja sukcesyjna, jest ona jednak jak na razie na tyle mała, że zbiorowiska roślinne są w dość dobrym stanie.

5.5.6. Typy siedlisk wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Siedliskowej

Na terenie obiektów w Beskidzie Żywieckim odnotowano jeden typ siedliska:

- 7230 Górskie i nizinne torfowiska alkaliczne o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

Siedlisko reprezentowane jest przez fitocenozy należące do związku *Caricion davalianae*, w obrębie, których występują gatunki charakterystyczne dla górskich młak. W większych ilościach odnotowano tu między innymi takie taksony jak *Valeriana simplicifolia*, *Carex panicea*, czy *Carex nigra*. Jednakże stan siedliska został oceniony, jako niezadowalający ze względu na zarastanie hal i polan, na których umiejscowione są młaki. Inną przyczyną jest również wnikanie gatunków łąkowych, co prowadzi do wypierania gatunków charakterystycznych dla siedliska. W większości obiektów siedlisko 7230 jest dość dobrze wykształcone, jednakże odnotowano na tym obszarze szereg czynników wpływających na jego stan zachowania. Ogólny stan siedliska został oceniony, jako niezadowalający ze względu na niezadowalający stan wskaźników takich jak: gatunki charakterystyczne, gatunki dominujące, pokrycie i struktura gatunkowa mchów, czy ekspansja krzewów i podrostu drzew. Postępująca sukcesja ma również wpływ na ocenę parametru: powierzchnia siedliska, która jest niezadowalająca

gdyż zmniejsza się ograniczana poprzez rozrastające się krzewy i podrost drzew. Jednocześnie na terenie ostoi Łysa Góra nie odnotowano celowego odwadniania torfowisk poprzez melioracje oraz pozyskiwania torfu, a w większości stopień uwodnienia podłoża był dobry.

Kod i nazwa siedliska	Parametr	Wskaźnik	Ocena wskaźnika	Ocena parametru	Ocena ogólna
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	Powierzchnia siedliska	Powierzchnia siedliska	U1	U1	U1
	Struktura i funkcje	Gatunki charakterystyczne	U1	U1	
		Gatunki dominujące	U1		
		Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	U1		
		Obce gatunki inwazyjne	FV		
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	FV		
		Stopień uwodnienia	FV		
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	U1		
		Pozyskanie torfu	FV		
		Melioracje odwadniające	FV		
	Perspektywy ochrony	Perspektywy ochrony	FV	FV	

Tab.4. Ocena stanu siedliska w całym obszarze

5.6. Fauna

Nie zostały wykonane szczegółowe badania fauny tego terenu, jednak należy spodziewać się występowania tutaj szeregu rzadkich i cennych gatunków związanych z podmokłym siedliskiem.

5.7. Walory kulturowe

Na terenie obiektu i w jego otoczeniu nie występują obiekty kultury materialnej (stanowiska archeologiczne zabytki architektury, zabytki techniki) oraz inne materialne pamiątki kultury.

6. Zagospodarowanie przestrzenne oraz społeczne i gospodarcze uwarunkowania użytkowania obiektów

W chwili obecnej obiekty oraz obszar wokół nich nie jest zagospodarowany. W otoczeniu

obiektów nie występują zabudowani oraz ciągi komunikacyjne. Ze względu na niewielkie powierzchnie obiektów ich użytkowanie nie przyniesie dużych korzyści materialnych. Jednakże utrzymywanie ich w dobrym stanie ma duże znaczenie dla zachowania bioróżnorodności, stanowią ważny element małej retencji gdyż magazynują wodę, a także zwiększają walory krajobrazowe obszaru.

7. Założenia ochrony obiektów

7.1. Silne i słabe strony ochrony obiektów. Szanse i zagrożenia ochrony obiektów i sposoby ich minimalizacji

Proponowane metody ochrony obiektu są wyznaczone w zgodzie z panującymi praktykami obejmującymi działania na obszarach siedliska torfowisk alkalicznych. Zostały one ustalone na podstawie doświadczeń własnych oraz po analizie fachowej literatury. Metody te powodują, iż w dłuższej perspektywie czasowej stan siedliska powinien się sukcesywnie poprawiać. Świadczą o tym liczne przykłady wykonywania takich działań zarówno w kraju jak i za granicą. Prace będą wykonywane w odpowiedniej porze roku tak, aby nie zniszczyć płatów roślinności, z zachowaniem wszelkich zasad ochrony przyrody. Planowane działania wpływają na poprawę warunków świetlnych dzięki odsłonięciu części obiektów. W związku z tym spodziewane są efekty, polegające na stabilizacji roślinności torfowiskowej, a także wstrzymanie ekspansji drzew i krzewów.

7.2. Analiza skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony

Dotychczasowo obiekt nie był objęty żadnymi działaniami ochronnymi, w związku, z czym stan siedliska oceniony jest, jako niezadowolający.

7.3. Cele ochrony i zadania/działania ochronne

Przedmiot ochrony	Stan ochrony	Cel działań ochronnych
7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	U1	Poprawa stanu zachowania siedliska, poprzez poprawę parametru „specyficzna struktura i funkcje”.

7.4. Metodologia monitoringu

Metodyka monitoringu stanu siedliska została przyjęta w dużym stopniu według zasad monitoringu Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Na każdym z badanych obiektów określano wartość trzech podstawowych parametrów:

- Powierzchnia
- Specyficzna struktura i funkcje
- Perspektywy ochrony

Ocena parametru „specyficzna struktura i funkcje” odbywa się na podstawie listy wskaźników, opracowanych dla siedliska 7230. Natomiast parametry „powierzchni” oraz „perspektywy ochrony” są oceniane bezpośrednio, bez ocen cząstkowych i dodatkowych wskaźników. Wybrane dla siedliska wskaźniki opisują łatwe do określenia lub zmierzenia cechy siedliska przyrodniczego, które mogą wskazywać na zaburzenia jego „specyficznej struktury i funkcji”.

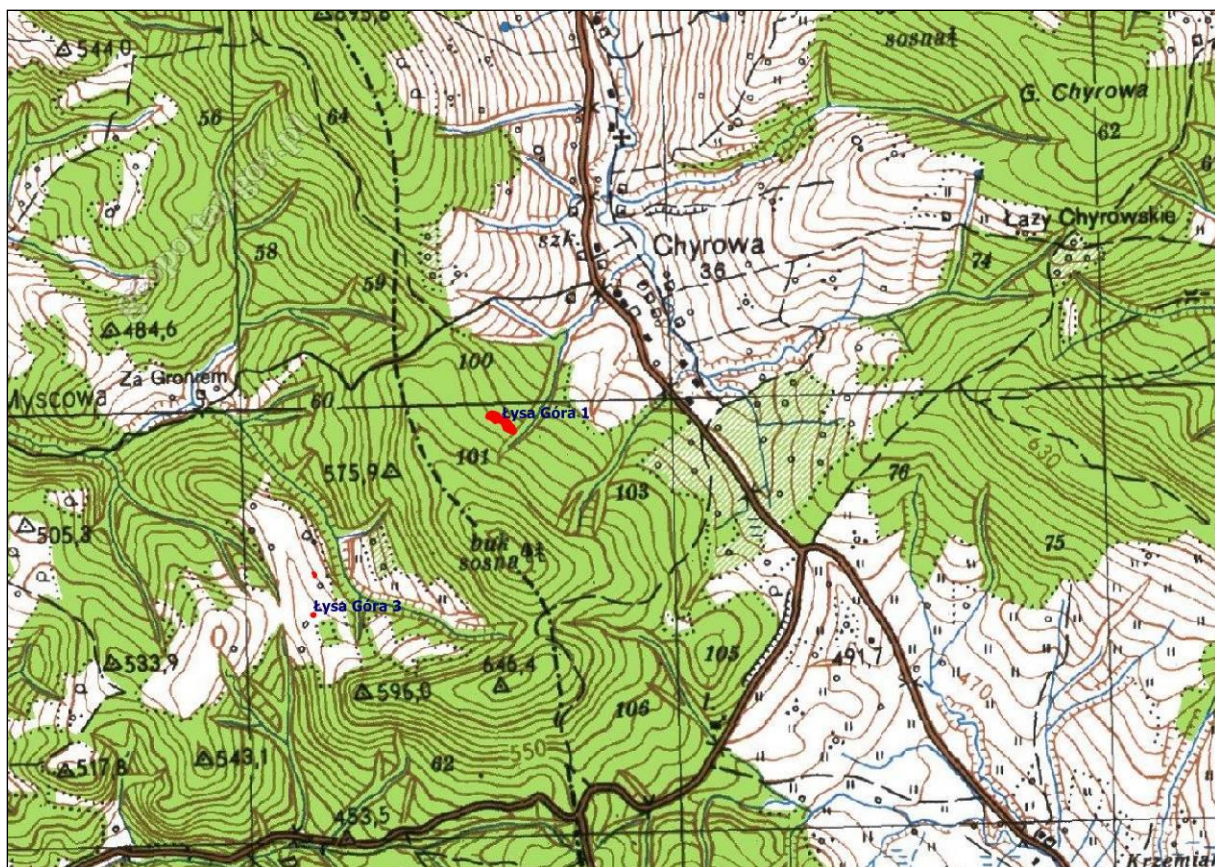
Przy wyprowadzeniu oceny końcowej dla parametru nie przyjęto z góry zasady, że najgorzej oceniony wskaźnik decyduje o tej ocenie, ponieważ poszczególne wskaźniki nie muszą mieć jednakowego wpływu na stan zachowania siedliska (nie są równocenne). Wyróżniono tzw. wskaźniki kardynalne, (czyli najważniejsze dla utrzymania struktury i funkcji siedliska), których obniżona ocena skutkuje automatycznym obniżeniem oceny całego parametru. Pozostałe, traktowane były, jako pomocnicze i ich gorsza ocena nie powoduje konieczności obniżenia oceny dla parametru, jeśli wskaźniki kardynalne wskazują na właściwy stan siedliska.

Ocenę parametrów siedliska dokonywano w trzystopniowej skali, przyznając odpowiednie kody dla każdego z nich:

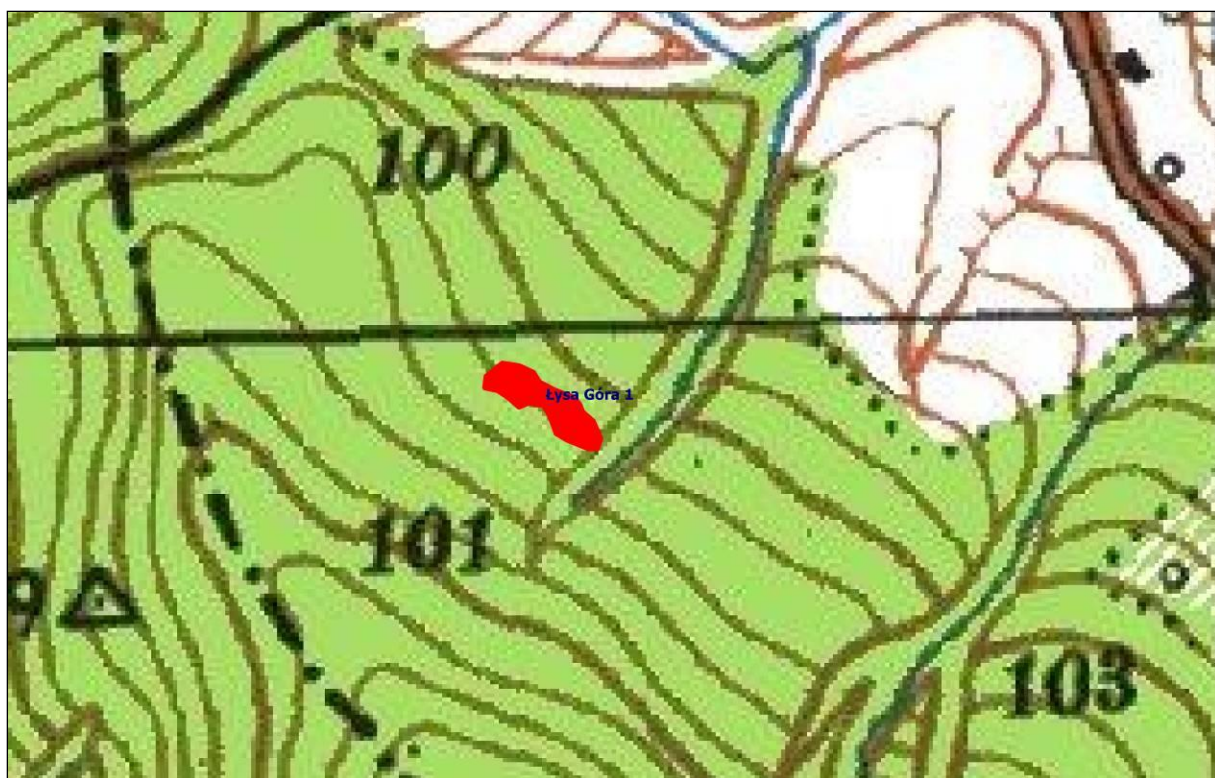
- FV – stan właściwy
- U1 – stan niezadowalający
- U2 – stan zły

8. Załączniki

8.1. Mapy

Mapa.1. Ogólne rozmieszczenie obiektów

Mapa.2. Łysa Góra 1

Mapa.3. Łysa Góra 2, 3

8.2. Dokumentacja fotograficzna i ryciny

Zd.1. Łysa Góra 1

8.3. Tabela fitosocjologiczna

Numer kolejny - No. of record	
Lokalizacja - Locality	Łysa Góra1
Data (dzień - miesiąc) - Date (day - month)	10.06.
Rok - Year	2016
Powierzchnia zdjęcia - Area of record [m²]	25
Pokrywanie warstwy krzewiastej - Cover of shrub layer b [%]	0
Pokrywanie warstwy zielnej - Cover of herb layer c [%]	80
Pokrywanie warstwy mszystej - Cover of moss layer d [%]	70
Liczba gatunków naczyniowych - No. of vascular species	
Liczba gatunków mszaków - No. of bryophyte species	
Liczba gatunków - Number of species	
Nazwy gatunków	
ChCi: SCHEUCHZERIO-CARICETEA NIGRAE	
<i>Eriophorum angustifolium</i>	2
ChO., All.:Caricion davalianae	
<i>Carex flava</i>	1
<i>Epipactis palustris</i>	1
<i>Valeriana simplicifolia</i>	3
Inne:	
<i>Carex panicea</i>	3
<i>Caltha palustris</i>	1
<i>Cirsium palustre</i>	1
<i>Crepis paludosa</i>	1
<i>Dactylorhiza majalis</i>	1
<i>Equisetum fluviatile</i>	1

<i>Equisetum palustre</i>	2
<i>Eriophorum latifolium</i>	2
<i>Hypericum maculatum</i>	1
<i>Juncus effusus</i>	1
<i>Lysimachia nummularia</i>	1
<i>Myosotis palustris</i>	1
<i>Potentilla erecta</i>	2
<i>Ranunculus repens</i>	1
<i>Anlacomnium palustre d</i>	2
<i>Caliergonella cuspidata d</i>	3
<i>Drepanocladus sp. d</i>	2
<i>Philonotis fontana d</i>	1
<i>Plagiomnium elatum d</i>	1